

cent de justis? « Quomodo computati sunt inter filios Dei, et inter sanctos sors illorum est? » Tunc erit dedicatio domus, quæ modo in tribulationibus fabricatur: tunc recte dicet populus ille: « Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me, nec jucundasti inimicos meos super me. » Vera ergo erit vox ista in populo Dei, qui populus modo angustatur, modo tribulatur, tantis tentationibus, tantis scandalis, tantis insecutionibus, tanta pressura. Hæc tormenta animi non sentit in Ecclesia qui non proficit; putat enim quia pax est: sed incipiat proficere, et tunc videbit in qua pressura sit: quia cum crevisset herba, et fructum fecisset, tunc apparuerunt et zizania<sup>1</sup>. Et qui apponit scientiam, apponit dolorem<sup>2</sup>. Proficiat, et videbit ubi sit: existat fructus, et apparebunt zizania. Vox veridica est per Apostolum, deleri non potest ab initio usque ad finem: « Sed et omnes qui volunt, inquit, pie vivere » in Christo, persecutionem patiuntur. Maligni autem » homines et seductores proficiunt in pejus, ipsi errantes » et alios in errorem mittentes<sup>3</sup>. » Et unde sunt verba illa Psalmi: « Sustine Dominum, viriliter age, et confortetur cor tuum, et sustine Dominum<sup>4</sup>? » Parum erat semel, « Sustine Dominum, » nisi repeteret: ne forte sustineret biduo, triduo, quadriduo, et maneret pressura et tribulatio: ideo addidit, « Viriliter age: » addidit, « Et confortetur cor tuum. » Et quia ab initio usque in finem sic erit: quod habet sententia in capite, hoc habet in fine, « Et sustine Dominum. » Transeunt ista quæ te premunt, et veniet quem sustines, et exterges sudorem: siccabit lacrymam, ultra non flebis. Modo autem gemamus in tribulationibus, sicut dicit Job: « Nonne tentatio est vita humana super terram<sup>5</sup>? »

IX. Tamen, fratres, antequam veniat dies dedicatio-

<sup>1</sup> Matth. xiii, 20. — <sup>2</sup> Eccli. i, 18. — <sup>3</sup> 2 Tim. iii, 12, 13. — <sup>4</sup> Psal. xxvi, 14. — <sup>5</sup> Job. vii, 1.

nis domus, videamus quia jam dedicatum est caput nostrum: jam facta est dedicatio domus in capite, tanquam dedicatio fundamenti. Caput sursum est, fundamentum deorsum: ne forte propterea male dixerimus fundamentum esse Christum: culmen est potius, ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris. Sed puto nos non errasse. Apostolus enim dixit: « Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Jesus Christus: si quis autem superædificaverit supra fundamentum » hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos<sup>1</sup>. » Qui bene vivunt, qui Deum honorant et laudant, qui patientes sunt in tribulationibus, qui desiderant patriam, ipsi ædificant aurum, argentum, lapides pretiosos: qui autem amant adhuc sæcularia, et negotiis terrenis implicati sunt, et dediti sunt vinculis quibusdam et affectibus carnis, domibus suis, conjugibus, possessionibus, et tamen Christiani sunt, ita ut cor eorum non recedat a Christo, et nihil præponant Christo, quomodo in ædificando nihil præponitur fundamento; ædificant quidem ipsi ligna, fœnum, stipulam. sed quid secutus est? « Uniuscujusque opus quale sit ignis probabit. » Ignis tribulationis et tentationis. Iste ignis multos Martyres hic probavit, omne autem genus humanum probat in fine. Inveniunt Martyres qui haberent ista sæcularia. Quam multi divites et senatores passi sunt! Ædificabant tamen quidam eorum ligna, fœnum, stipulam in affectibus carnalium et sæcularium curarum: sed tamen quia Christum fundamentum habebant super quod ædificabant, arsit fœnum, et ipsi remanserunt in fundamento. Sic dicit Apostolus: « Si cuius opus manserit, » mercedem accipiet<sup>2</sup>: » et nihil perdet; quia quod amavit, hoc inveniet. Quid ergo illis fecit ignis tribulationis? Probavit eos: « Si cuius opus permanserit, mercedem ac-

<sup>1</sup> 1 Cor. iii, 11. — <sup>2</sup> Cor. iii, 13.

<sup>3</sup> Psal. xxxix, 2. — <sup>4</sup> Ibid. 3. — <sup>5</sup> Matth. xxvi, 39. — <sup>6</sup> 1 Cor. xv, 54.



» cipient : si cuius opus arserit, damnum patietur ; ipse  
 » autem salvus erit, sic tamen quasi per ignem<sup>1</sup>? » Sed  
 aliud est igne non lædi, aliud per ignem salvari. Et unde?  
 Propter fundamentum. Non recedat ergo de corde fun-  
 damentum. Noli super fœnum ponere fundamentum, hoc  
 est, noli antepone fœnum fundamento, ut fœnum ha-  
 beat primum locum in corde tuo, et secundum Christus :  
 sed si jam non potest nisi esse ibi fœnum, vel primum  
 locum ibi habeat Christus, et fœnum secundum.

X. Ergo fundamentum est Christus. Quomodo dixi,  
 dedicatum est caput nostrum, ipsum caput est fundamen-  
 tum. Sed fundamentum deorsum solet esse, caput autem  
 sursum. Intelligat Sanctitas Vestra quid dicam, fortassis  
 explicabo in nomine Christi. Pondera gemina sunt. Pon-  
 dus enim est impetus quidam cuiusque rei, velut conantis  
 ad locum suum : hoc est pondus. Fers lapidem manu,  
 pateris pondus, premit manum tuam, quia locum suum  
 quærit. Et vis videre quid quærat? Subtrahe manum, ven-  
 nit ad terram, quiescit in terra : pervenit quo tendebat,  
 invenit locum suum. Pondus ergo illud motus erat quasi  
 spontaneus, sine anima, sine sensu. Sunt alia quæ sur-  
 sum versus petunt locum. Namque si aquam mittas super  
 oleum, pondere suo in ima tendit. Locum enim suum  
 quærit, ordinari quærit : quia præter ordinem est aqua  
 super oleum. Donec ergo veniat ad ordinem suum, inquietus  
 motus est, donec teneat locum suum. Contra, oleum  
 funde sub aqua, verbi gratia, quemadmodum si vas olei  
 cadat in aquam, in abyssum, in mare, et frangatur, non  
 se patitur oleum subter. Quomodo aqua super oleum  
 missa, pondere ad ima locum suum quærit : sic oleum sub-  
 ter aquam fusum, pondere ad summa locum suum quærit.  
 Si ergo ita est, fratres, quo tendit ignis et aqua? Ignis sur-

<sup>1</sup> Cor. III, 14, 15.

sum fertur, locum suum quærit; et aqua locum suum quærit  
 pondere suo. Lapis ima petit, et lignum, et columnæ, et  
 terra, unde ædificantur istæ domus : de illo ergo sunt ge-  
 nere rerum, quæ pondere suo deorsum feruntur. Mani-  
 festum est ergo ideo deorsum accipere fundamentum,  
 quia pondere suo deorsum versus feruntur; et nisi sit quod  
 sustineat, totum cadit, quia totum ad terram vergit. Rebus  
 ergo ad ima tendentibus in imo ponitur fundamentum :  
 Ecclesia vero Dei in imo posita tendit in cœlum. Funda-  
 mentum ergo nostrum ibi positum est, Dominus noster  
 Jesus Christus sedens ad dexteram Patris. Si ergo intellexit  
 Sanctitas Vestra, quia jam dedicatum est fundamentum  
 nostrum, audiamus breviter Psalmum, et decurramus.

XI. « Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me,  
 » nec jucundasti inimicos meos super me<sup>1</sup>. » Quos inimi-  
 cos? Judæos? In dedicatione fundamenti ipsam dedica-  
 tionem intelligamus domus futuræ. Quod enim dicitur  
 modo ex persona fundamenti, tunc dicitur ex persona  
 universæ domus. Quos ergo inimicos? Judæos, an potius  
 diabolium, et angelos ejus, qui confusi discesserunt, post-  
 quam Dominus resurrexit. Præpositus mortis doluit victam  
 mortem. « Et non jucundasti inimicos meos super me : »  
 quia teneri apud inferos non potui.

XII. « Domine, Deus meus, clamavi ad te, et sanasti  
 » me<sup>2</sup>. » Oravit in monte Dominus ante passionem<sup>3</sup>, sa-  
 navit eum. Quem sanavit, qui nunquam ægrotavit, Ver-  
 bum Deum, Verbum Divinitatem? Non, sed mortem car-  
 nis portabat, vulnus tuum portabat, sanaturus te de  
 vulnere tuo. Sanata est autem caro. Quando? cum resur-  
 rexit. Audi Apostolum, vide veram sanitatem : « Absorpta  
 » est, ait, mors in victoriam. Ubi est, mors, aculeus tuus?  
 » ubi est, mors, contentio tua<sup>4</sup>! » Ergo exaltatio illa nos-  
 træ tunc erit vocis, Christi modo est exaltatio.

<sup>1</sup> Psal. xxix, 2. — <sup>2</sup> Ibid. 3. — <sup>3</sup> Matth. xxvi, 39. — <sup>4</sup> I Cor. xv, 54.



XIII. « Domine, reduxisti ab inferis animam meam. » Non opus est ut exponatur. « Salvum fecisti a me descendentibus in lacum<sup>1</sup>. » Qui sunt qui descendunt in lacum? Omnes peccatores mergentes in profundum. Lacus est enim profunditas sæculi. Quæ est ista profunditas sæculi? Abundantia luxuriæ et nequitiae. Qui ergo libidinibus sese immergunt et terrenis desideriis, descendunt in lacum. Tales Christum persecuti sunt. Sed quid dicit? « Salvum fecisti me a descendentibus in lacum. »

XIV. « Psallite Domino sancti ejus<sup>2</sup>. » Quia resurrexit caput vestrum, hoc sperate membra cætera, quod videtis in capite: hoc sperate membra, quod credidistis in capite. Proverbium est antiquum et verum, Ubi caput et cætera membra. Christus in cælum ascendit, quo nos secuturi sumus. Non remansit apud inferos, resurrexit, jam non moritur: cum resurrexerimus et nos, jam non moriemur. Has ergo promissiones habentes: « Psallite Domino sancti ejus: et confitemini memoriæ sanctitatis ejus<sup>3</sup>. » Quid est, « Confitemini memoriæ? » Obliti enim eratis eum, sed ipse vos non est oblitus.

XV. « Quoniam ira in indignatione ejus, et vita in voluntate ejus<sup>4</sup>. » Ira in indignatione peccatori: « Quia die ederitis, morte moriemini<sup>5</sup>. » Tetigerunt, mortui sunt, dimissi de paradiso, quia « Ira in indignatione ejus: » sed non sine spe, quia « Vita in voluntate ejus. » Quid est, « In voluntate ejus? » Non in viribus nostris, non in meritis nostris: sed quia voluit, salvos nos fecit; non quia digni eramus. Quo est enim peccator dignus, nisi supplicio? Vitam dedit. Et si impiis vitam donavit, quid servat fidelibus?

XVI. « Vespere demorabitur fletus<sup>6</sup>. » Nolite timere, quia dixerat nobis: « Psallite; » et hic gemitus est: in

<sup>1</sup> Psal. xxix, 4. — <sup>2</sup> Ibid. 5. — <sup>3</sup> Psal. xxix, 5. — <sup>4</sup> Ibid. 6. — <sup>5</sup> Gen. 11, 17. — <sup>6</sup> Psal. xxix, 6.

psallendo exultatio, in orando gemitus. Geme de presentibus, psalle de futuris: ora de re, psalle de spe. « Vespere demorabitur fletus. » Quid est, « Vespere demorabitur fletus? » Vespera fit, quando sol occidit. Occidit sol ab homine, id est, lux illa justitiæ, præsentia Dei. Ideo quando expulsus est Adam, quid dictum est in Genesi? Cum deambularet Deus in paradiso: ad vesperam deambulabat Deus. Jam ille peccator texerat se intra lignum, nolebat videre faciem Dei<sup>1</sup>, ad quam gaudere consueverat. Occiderat illi Sol justitiæ, non gaudebat ad præsentiam Dei. Inde inchoata est omnis vita ista mortalis. « Vespere demorabitur fletus. » Diu eris in fletu, o genus humanum: nasceris enim de Adam, et sic est factum; et nos ex Adam sumus, et quotquot crearunt filios, et creaturi sunt, ex Adam sunt, ex quo et ipsi creati sunt. « Vespere demorabitur fletus: et in matutinum exultatio. » Quando cœperit oriri fidelibus lux, quæ occiderat peccatoribus. Nam ideo et Dominus Jesus Christus in matutino resurrexit de sepulcro<sup>2</sup>, ut quod dedicavit in fundamento, hoc promitteret domui. In Domino nostro vespera fuit, qua sepultus est; et matutinum, quo resurrexit, tertio die: sepultus est et tu vespere in paradiso, et resurrexisti tertio die. Quomodo tertio die? Si sæculum cogites, unus dies est ante Legem, secundus sub Lege, tertius sub gratia. Quod triduo illo ostendit caput tuum, hoc triduo sæculi ostenditur in te. Quando? In matutino sperandum est, lætandum est; sed perferendum est modo, et gemendum.

XVII. « Ego autem dixi in mea abundantia: Non movebor in æternum<sup>3</sup>. » In qua abundantia dixit homo: « Non movebor in æternum? » Intelligimus, fratres, personam humilis hominis. Quis hic habet abundantiam?

<sup>1</sup> Gen. 11, 8. — <sup>2</sup> Matth. xxviii, 1. — <sup>3</sup> Psal. xxix, 7.



Nemo. Abundantia hominis quæ est? Ærumna, calamitas. Sed divites habent abundantiam. Plus egent quanto plus habent; desideriis vastantur, cupiditatibus dissipantur, timoribus cruciantur, tristitia contabescunt: quæ illis abundantia? Abundantia erat, quando constitutus est homo in paradiso, quando nihil deerat illi, quando Deo fruebatur: sed dixit, « Non movebor in æternum. » Quomodo dixit, « Non movebor in æternum? » Quando libenter audivit, « Gustate, et eritis tanquam dii: » cum Deus diceret: « Quas die ederitis, morte moriemini; » et diabolus, « Non morte moriemini<sup>1</sup>. » Credens ergo illi talia suadenti dixit, « Non movebor in æternum. »

XIII. Sed quia verum dixerat Dominus, quod ablaturus esset superbo, quod dederat humili, quando eum creavit; sequitur, et dicit, « Domine, in voluntate tua » præstitisti decori meo virtutem<sup>2</sup>: » id est, quia non ex me bonus eram et fortis, sed ex te eram et pulcher et fortis; decori meo virtutem præstiteras, ex voluntate tua, qua me feceras. Et ut ostenderes mihi, quia ex voluntate tua hoc eram, « Avertisti faciem tuam a me, et factus » sum conturbatus<sup>3</sup>. Avertit ergo faciem ab illo, quem emisit foras de paradiso. Jam hic positus, clamet, et dicat, « Ad te, Domine, clamabo, et ad Deum meum deprecabor<sup>4</sup>. » In paradiso non clamabas, sed laudabas; non gemebas, sed fruebaris: foris positus geme, et clama. Propinquat tribulanti, qui deseruit superbientem. « Deus enim superbis » resistit, humilibus autem dat gratiam<sup>5</sup>. Ad te, Domine, » clamabo, et ad Deum meum deprecabor. »

XIX. Jam ex persona Domini hoc sequitur, ipsius fundamenti nostri: « Quæ utilitas in sanguine meo, dum descendo in corruptionem<sup>6</sup>? » Quid ergo orat? Ut resurgat.

<sup>1</sup> Gen. iii, 4, 5. — <sup>2</sup> Psal. xxix, 8. — <sup>3</sup> Ibid. — <sup>4</sup> Psal. xxix, 9. — <sup>5</sup> Jacob. iv, 6, et i Petr. v, 5. — <sup>6</sup> Psal. xxix, 10.

Si enim descendero, inquit, in corruptionem, si sic fuerit corrupta caro mea, quomodo cæterorum hominum, ut in fine resurgat, ut quid fudi sanguinem? Si enim non modo resurgam, nemini annuntiabo, neminem lucrabor: ut autem alicui annuntiem mirabilia tua, laudes tuas, vitam æternam, exurgat caro mea, non eat in corruptionem. Nam si ierit, quomodo cæterorum hominum, quæ utilitas in sanguine meo? « Numquid confitebitur tibi pulvis, aut » annuntiabit veritatem tuam? » Confessio gemina est, aut peccati, aut laudis. Quando nobis male est, in tribulationibus confiteamur peccata nostra; quando nobis bene est, in exultatione justitiæ confiteamur laudem Deo: sine confessione tamen non simus.

XX. « Audivit Dominus, et misertus est mei. » Quomodo? Attendite ad dedicationem domus. Audivit, et misertus est. « Dominus factus est adjutor meus<sup>1</sup>. »

XXI. Audi jam ipsam resurrectionem. « Convertisti » planctum meum in gaudium mihi, conscidisti saccum » meum, et accinxisti me lætitiæ<sup>2</sup>. » Quis est saccus? Mortalitas. Saccus de capris conficitur et de hœdis, et capræ et hœdi inter peccatores ponuntur<sup>3</sup>. Dominus de numero nostro saccum solum accepit, non assumpsit meritum sacci. Meritum sacci, peccatum est: saccus ille, mortalitas est. Assumpsit propter te mortalitatem, qui meritum mortis non habebat. Meritum enim mortis ille habet qui peccat: ille autem qui non peccavit, non habuit meritum sacci. Alio loco ipsius est vox dicentis: « Ego » autem cum mihi molesti essent, induebam me cilicio<sup>4</sup>. » Quid est hoc, « Induebam me cilicio? » Hoc opponebam persequentibus, quod habeo de cilicio. Ut hominem illum putarent, abscondit se ab oculis persequentium; quia indigni erant persecutores qui viderent indutum<sup>5</sup> cilicio.

<sup>1</sup> Psal. xxix, 11. — <sup>2</sup> Ibid. 12. — <sup>3</sup> Matth. xxv, 32. — <sup>4</sup> Psal. xxxiv, 3. — <sup>5</sup> Forte nisi indutum.



Ergo, « Concidisti saccum meum, et cinxisti me lætitia. »

XXII. « Ut cantet tibi gloria mea, et non compungar<sup>1</sup>. »  
 Quod in capite est, hoc in corpore. Quid est, « Non com-  
 » pungar? » Jam non moriar. Compunctus est enim cum in  
 cruce penderet, lancea percussus est<sup>2</sup>. Caput ergo nostrum  
 dicit, « Non compungar, » jam non moriar. Nos autem  
 quid dicimus propter dedicationem domus? Non nos com-  
 pungat conscientia stimulis peccatorum. Dimittentur enim  
 omnia, et tunc liberi erimus. « Ut cantet tibi, inquit, glo-  
 » ria mea, » non humilitas. Si nostra, et Christi, quia cor-  
 pus Christi nos. Quare? Quia quamvis Christus sedeat in  
 cœlo, dicturus est quibusdam, « Esurivi, et dedistis mihi  
 » manducare<sup>3</sup>. » Et ibi est, et hic: ibi in se, hic in nobis.  
 Quid ergo ait? « Ut cantet tibi gloria mea, et non com-  
 » pungar. » Gemit tibi humilitas mea, cantabit tibi gloria  
 mea. Jam in fine: « Domine Deus meus, in æternum con-  
 » fitebor tibi, » Quid est, « In æternum confitebor tibi? »  
 In æternum laudabo te, quia diximus esse confessionem  
 et in laudibus, non tantum in peccatis. Confitere ergo  
 modo quod tu fecisti in Deum, et confiteberis quid tibi  
 fecerit Deus. Quid fecisti? Peccata. Quid Deus? Confitenti  
 iniquitatem tuam dimittit tibi peccata tua, ut ei postea lau-  
 des ipsius confitens in æternum, non compungaris peccato.

### ENARRATIO I

#### IN PSALMUM XXX.

In finem, Psalmus ipsi David extasis<sup>4</sup>.

I. In finem Psalmus ipsi David, mediatori manu forti  
 in persecutionibus<sup>5</sup>. Nam et extasis, quæ addita est titulo,

<sup>1</sup> Psal. xxix, 13. — <sup>2</sup> Joan. xix, 34. — <sup>3</sup> Matth. xxv, 35. — <sup>4</sup> Psal.  
 xxx, 1. — <sup>5</sup> Vide D. Guillon, tom. xxi, pag. 416-427.

excessum mentis significat, quæ fit vel pavore, vel aliqua  
 revelatione. Sed in hoc Psalmo pavor maxime apparet  
 perturbati populi Dei persecutione omnium gentium, et  
 defectu per orbem fidei. Sed prior loquitur ipse mediator:  
 deinde redemptus sanguine ipsius populus gratias agit:  
 ad extremum perturbatus diu loquitur, quod ad extasim  
 pertinet: Prophetæ vero ipsius persona bis interponitur,  
 prope finem, et in fine.

II. « In te, Domine, speravi, non confundar in æter-  
 » num<sup>1</sup>. » In te, Domine, speravi, nunquam confundar,  
 dum tanquam homini simili cæteris insultabitur. « In  
 » justitia tua erue me, et exime me. » Et in tua justitia  
 erue me de fovea mortis, et exime me de numero eorum.

III. « Inclina ad me aurem tuam<sup>2</sup>. » Humilem me  
 exaudi, proximus mihi. « Accelera ut eximas me. » Ne  
 differas in finem sæculi, sicut omnium credentium mihi,  
 segregationem meam a peccatoribus. « Esto mihi in Deum  
 » protectorem. » Protector Deus mihi esto. « Et in do-  
 » mum refugii, ut salvum me facias. » Et tanquam do-  
 mus, quo refugiens salvum fiam.

IV. « Quia fortitudo mea et refugium meum es tu<sup>3</sup>. »  
 Quia fortitudo mea ad tolerandos persecutores meos, et  
 refugium meum ad relinquendos tu mihi es. « Et propter  
 » nomen tuum dux mihi eris, et enutries me<sup>4</sup>. » Et ut  
 per me innotescas omnibus gentibus, per omnia sequar  
 voluntatem tuam, et paulatim mihi aggregatis sanctis  
 adimplebis corpus meum, et perfectam staturam meam.

V. « Educes me de muscipula ista, quam occultaverunt  
 » mihi<sup>5</sup>. » Educes me de insidiis istis, quas occultaverunt  
 mihi. « Quoniam tu es protector meus. »

VI. « In manus tuas commendo spiritum meum<sup>6</sup>. »

<sup>1</sup> Psal. xxx, 2. — <sup>2</sup> Ibid. 3. — <sup>3</sup> Ibid. 4. — <sup>4</sup> Ibid. — <sup>5</sup> Ibid. 5. —  
<sup>6</sup> Ibid. 6.